

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE



Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

20e jaargang nr.41

=====
4 juni 1976

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar en verzoeken u dan ook over alles, wat hier wordt gezegd, u een eigen mening te vormen.

Ons onderwerp voor heden dient volgens programma door u vanuit de zaal te worden gesteld. Ik verzoek u dus mij nu uw voorstellen kenbaar te maken. Bij meerdere onderwerpen zal ik maar met het eerste beginnen.

OCCULTE ACHTERGRONDEN VAN DE HEDENDAAGSE
GEBEURTENISSEN

Occult betekent duister. En ik geef toe, dat er heel wat duistere dingen gebeuren op de achtergrond in deze tijd. U bedoelt waarschijnlijk echter de geestelijke waarden en achtergronden, die hier een rol in spelen. Ik zal trachten dit zeer ingewikkelde geheel altans iets duidelijker te maken voor u.

Dat wij in een overgangstijd leven, zal u bekend zijn. Dat hierdoor ook een zeer grote diversiteit van mentale ontwikkelingen ontstaat, zal menigeen zijn opgevallen.

In een overgangperiode zijn er invloeden, die uit de kosmos en de plaatsing van de zon in de kosmos voort plegen voort te komen, aan het veranderen.

Tussen het optreden van twee heersers blijft echter altijd een periode als tussen twee kabinetten. De beambten moeten de lopende zaken maar afdoen, want de een doet niets meer en de tweede heeft nog niet voldoende greep en invloed op het geheel om daarop zijn stempel te kunnen drukken.

Het is voornamelijk dit verschijnsel, dat een grote rol speelt bij alle ontwikkelingen in uw dagen. Mogelijk meent u, dat de mens veel wijzer is dan vroeger. Maar dat is te betwijfelen. Wel denkt de mens anders. Zijn leven is gebaseerd op

welvaartsideeën, die met een werkelijk menselijk welzijn maar heel weinig te maken hebben.

De mens gaat uit van stellingen, die reeds verouderd zijn, zoals b.v. de stelling, dat een groot kindertal een zegen betekent. Want dit is in uw tijd zeker niet zonder meer waar. Ook maatschappelijk gezien zijn grote kindertallen eerder een last dan iets anders.

De mens gaat uit van stellingen als: een vast geloof is van node, terwijl zijn geloof geen werkelijk geloof is, maar eerder een samenstel van stellingen, die met de feitelijke werkelijkheid maar weinig van doen hebben.

Al deze zaken voeren tot een reeks gedragsnormen, die niet meer in overeenstemming zijn met de invloeden van de oude Heerser, maar die ook nog niet de harmonie kennen, welke in de aard van de nieuwe Heerser en diens invloeden ligt.

Hierdoor krijgen zeer veel elementen van meer geestelijke aard een grotere vrijheid tot beïnvloeden van de materie, dan onder andere omstandigheden denkbaar is.

In een zuiver technische periode kun je je voorstellen, dat alleen de techniek telt en daarmee ook een vorm van redelijkheid, die je robotlogica kunt noemen.

Zoals je je voor kunt stellen, dat in een periode, waarin geloof de overheersende waarde voor de mens is, dit geloof zelf bij zal dragen tot een in verschijning treden van alle zaken, waarover dit geloof spreekt. Het is een bouwen van allerhande astrale vormen.

Nu is de tijd, die achter u ligt, er één, waarin het geloof zich langzaam maar zeker heeft losgemaakt van de maatschappelijke ontwikkelingen en gelijktijdig zeer intens beleefd werd over een langere periode.

Dit geloof is neergeslagen in astrale vormen, die grote hoeveelheden energie omvatten. Het is wel duidelijk, dat deze energiewezens trachten zichzelf in stand te houden.

Elke vorm van kracht, die bestaat, zal zo reageren, dat hierdoor het eigen voortbestaan zo lang mogelijk wordt gekontinueerd. De reacties van de kracht op alles, wat rond die kracht bestaat, zijn gebaseerd op dit beginsel. Dit geldt ook in dit geval.

Wij hebben dus te maken met een groot aantal denkbeelden uit het verleden, die astraal zodanig vorm en gestalte kregen, dat zij hierdoor voortdurend moeten proberen zichzelf door de mensen erkend en vereerd te weten. Want menselijke aandacht betekent voor hen: Leven.

Dit slaat op religieuze ontwikkelingen, maar ook op enkele andere, schijnbaar niet religieuze gebieden als b.v. de vele vormen van marxisme en het freudiaanse denken.

In al deze gevallen gaan de mensen bij hun denken uit van bepaalde veronderstellingen. Men heeft een wereld geschapen vanuit zijn denken, die astraal vorm kreeg. Nu eist dit wereldbeeld voortdurend menselijke energie op, streeft naar een zo volledig mogelijke erkenning en zal, waar maar mogelijk, effecten tot stand trachten te brengen, waardoor een verdere en intensere erkenning kan worden afgedwongen.

Maar de oude Heerser is er niet meer. Er is geen grote macht en energie meer, waardoor al deze verschijnselen tot een mate van eenheid worden gebracht. Er rest slechts een wazige

invloed van het verleden en een al even nevelachtige invloed van hetgeen komen gaat. In een dergelijke periode worden de invloeden door stuurloosheid gekenmerkt. Het gevolg is, dat deelinvloeden, die eens tot een geheel behoorden, nu voor zich en in tegenstelling met al het andere, invloed en kracht proberen te verwerven.

Of dit nu astrale automatismen zijn, of werkingen van meer bezielde en geestelijke aard, doet daarbij minder ter zake: elkeen probeert zich te laten gelden en aan kracht te gewinnen.

Mijn konklusie: Het denken van de mensen wordt sterk beïnvloed, zowel het broederschapdenken als een meer egoïstisch of z.g. liberaal denken heeft ten gevolge, dat men zeer eenzijdige harmonieën kent, eenzijdig gaat denken en komt tot het afwijzen van een groot deel van de werkelijkheid. Het gevolg is een toenemende reeks van menselijke handelingen, die niet op feiten zijn gebaseerd, maar uitgaan van veronderstellingen.

Wat niet zo erg is. Maar helaas probeert men eigen eenzijdigheid en de stellingen en veronderstellingen, waarop men zijn handelen baseert, anderen op te leggen als enige werkelijkheid. Wat begrijpelijk is, wanneer u uitgaat, van hetgeen wij omtrent astrale wezens en krachten zoëven hebben gesteld.

Het is een mogelijkheid, dat een bepaald dogma zichzelf met alle middelen door een ieder aanvaard tracht te weten, daar het een astraal beeld is, dat zijn eigen krachten wil vergroten. Daarbij bestaat dan een neiging om een ieder, die met het dogma harmonisch is en dit dus innerlijk kan aanvaarden te stimuleren in de richting van een toenemende heerszucht, waarbij het onderwerpen van anderen aan dit dogma tot een enig levensdoel voor de gelovigen wordt.

Wanneer men de meer demonische beïnvloedingen van deze dagen onder de loupe neemt, zo blijkt allereerst, dat steeds meer mensen hun eigen gelijk belangrijker achten dan al het andere. Het is een vorm van egocentrisch leven en denken, die hierbij een rol speelt. Dat staat buiten twijfel. Maar even duidelijk is volgens mij, dat men door een dergelijke denk- en emotie wereld in zich alle gelijksoortigen krachten tot zich trekt.

Maar elke kracht, die de belangrijkheid van al het andere in de schepping ontkennd is, indien wij de kosmische definitie van zijn volgen, een demonische kracht. Zij zoekt n.l. zichzelf en probeert a.h.w. zichzelf op de troon van God te plaatsen.

Kijk in uw dagen naar Van Agt, Simonis, Den Uyl en al die anderen. Men wil gelijk hebben ten koste van alles. Dit is demonie. Want in het demonische is eigen gelijk zó belangrijk, dat al het andere daaraan ondergeschikt wordt gemaakt. Men denkt dan: beter dat geheel de wereld verga, dan dat ik ongelijk zou moeten bekennen. Beter dat een geheel volk ten gronde ga, dan dat ik mijn meerwaardigheidsprincipe prijs zou moeten geven.

Deze denkwijzen in deze tijd worden geestelijk en astraal meer dan normaal gestimuleerd; je kunt daaraan als mens niet veel doen. U zoudt de geestelijke invloeden mogelijk met bezweringen te lijf willen gaan. Maar een dergelijke bezwering wijst af, wil vernietigen en ontkent zo een deel van het bestaande waardoor ook daarin demonische elementen schuilgaan.

Het resultaat zal voor het vinden van een grote harmonie op aarde daarom eerder nadelig zijn.

Wat blijft u dan als middel ? Een beroep op de totaliteit? Daar zie je zo snel geen resultaten van en er zijn heel wat mensen, die eerlijk overtuigd zijn, dat geweld de oplossing is voor alle problemen. Dergelijke mensen zijn van mening, dat men beter het leger op alle afwijkend denkende en levende figuren af kan sturen om het te vernietigen, wanneer zij niet aan de gestelde normen willen beantwoorden, dan te erkennen, dat die anderen mogelijk ook wel enig gelijk aan hun zijde hebben, zodat er een plaats binnen de gemeenschap voor hen gevonden moet worden op een wijze, waarbij men hen en hun leven en denken kan erkennen, zonder gelijktijdig daarbij aan die anderen onderdanig te worden.

Deze demonie neemt nog steeds sterk toe. Wanneer wij zien naar het optreden van vele nieuwe staatjes, zo valt steeds weer op, hoe de bestuurderen daar alleen van eigen recht en gelijk uit blijven gaan.

In een van de volgende onderwerpen stelt u zo dadelijk de Unctad aan de orde. Ergens vormt deze een illustratie voor het door mij gestelde:

De onderontwikkelde landen willen of kunnen niet beseffen dat al, wat zij wensen te verkrijgen, alleen gegeven kan worden, wanneer de westerse maatschappij voort blijft bestaan. Wanneer de ontwikkelingslanden de grondstoffenprijzen te ver op willen schroeven, wanneer zij in feite niet alleen hun aandeel in een mogelijke welvaart willen hebben, maar bovendien een voorkeursrecht op alle welvaart, die door het verwerken van die grondstoffen voor anderen zou kunnen ontstaan, zo maken zij de welvaart van het westen verder onmogelijk en tasten daarmee gelijktijdig hun eigen kansen op een verdere ontwikkeling aan. Maar dit wensen zij niet te begrijpen.

Omgekeerd blijken vele westerse landen niet bereid om te begrijpen, dat hun z.g. welvaart niet ten kosten van de wereld kan blijven voortbestaan, maar dat een redelijke mate van welvaart wel degelijk haalbaar blijft, wanneer men bereid is over te gaan tot samenwerking met a l l e andere landen.

Daarbij dient niet zozeer sprake te zijn van bezitsverdelingen, maar van een functieverdeling, waardoor mogelijk eens ook een gelijkheid of vergelijkbaarheid van bezit bereikt kan worden.

Dat dit besef niet doordringt - ook al kan men daarvoor politieke en andere redenen aanvoeren - is een bewijs, dat de tweespalt en de demonisch egocentrische concentratie op een enkel punt van de werkelijkheid de mensen nog steeds parten speelt.

Wanneer wij proberen na te gaan, wat er in de wereld dan in de nabije toekomst kan gaan gebeuren, zo zullen wij met deze werkingen wel degelijk rekening moeten houden, daar zij het oordeel van de mensen over bepaalde punten sterk zullen beïnvloeden.

Vraagt men zich b.v. , hoe de economie zich zal ontwikkelen, zo stelt men, dat het daarmee nu maar slecht gesteld is. Maar met die economie is het in feite helemaal niet zo slecht gesteld. De huidige economie is ook nu nog bij voortduring in staat om aan alle werkelijke behoeften van de gehele mensheid over de gehele wereld in ruime mate te voldoen.

Dit geldt zelfs voor de agrarische industrie. Maar uw economie is niet gebaseerd op productiemogelijkheden en rationele productieprocessen, maar op winst. Dit blijft zo, zelfs wanneer duidelijk begint te worden, dat die z.g. winst in feite eerder een cijfer zonder veel betekenis is dan een werkelijke waarde, die geconserveerd, bewaard, kan worden.

Maar zelfs dan blijft het getal van die winst heilig. Men stelt, zelfs in socialistische staten, steeds weer: wij kunnen zonder winst niet produceren en ondernemingsgewijze opereren.

Juist omdat men het woord winst blijft handhaven, wekt men bovendien bij zeer veel mensen ten onrechte het gevoel, dat zij te maken hebben met een grove vorm van uitbuiting. Of daarvan ook maar iets waar is, valt in de meeste gevallen op zijn minst te betwijfelen. Indien wij rekening houden met de investeringen, de energieën, die nodig zijn om bepaalde producten te vervaardigen, de tijd en kosten nodig om het product te verbeteren, of nieuwe benaderingen te vinden en de kosten, die verbonden zijn aan een verdelen van het product over de gehele wereld, zo is de winst voor een groot deel in feite fictief. Voor de meeste bedrijven kan zelfs gelden, dat de enige werkelijke winst ligt in een voortdurende uitbreiding van de productiemogelijkheid.

Dit betekent weer: groei van de mogelijkheid arbeid te absorberen binnen het bedrijf. In deze zin heeft de arbeider aan de winst van vooral grotere bedrijven in feite wel volledig deel. Maar wie zal dit zo beschouwen? De arbeider niet.

Een arbeider wil in uw dagen eenvoudig niet zien, waar sprake is van een werkelijke overwinst en waar alleen maar een zichzelf handhaven van een bedrijf speelt. Hij zal in alle gevallen niet naar de feiten, maar naar de getallen op de balans willen zien en graag spreken over kapitalistische uitbuiting, daardoor vaak degenen ten onder brengende, die voor een redelijk bestaan van arbeiders toch in deze maatschappij onmisbaar zijn. Wat hij dan weer niet zichzelf wijt, maar aan de uitbuiting door het kapitaal.

Trouwens: vele bedrijfsvoerders willen nog steeds niet inzien, dat het beter is een goed product tegen een redelijke prijs te leveren dan een bijna goed product in verschillende verpakkingen tegen zeer uiteenlopende prijzen.

Zoals overigens ook de handel nog niet schijnt te willen inzien, dat men de lasten en mogelijkheden dient te overwegen om het product zo voordelig mogelijk te kunnen verdelen, terwijl het zeker niet de functie van de handel is om de prijzen steeds weer aan eigen wensen en behoeften aan te passen en voor zich een rijk bestaan te winnen.

Een van de mooiste voorbeelden van dit laatste zien wij wel bij de apothekers in Nederland. Deze zaken maken gemiddeld een winst van 1 tot 1,2 ton per jaar. Dit is dus na aftrek van alle kosten het inkomen van de eigenaar. Huren, lonen, kosten van grondstoffen, inrichting, verwarming, huren enz. zijn dus reeds in mindering gebracht.

Deze mensen zeggen echter: ik heb gestudeerd, ik heb geïnvesteerd, ik heb daarop toch wel recht. Wat volgens mij fout is gedacht. De kennis, waarop je je baseert, is de kennis, die je kreeg van anderen. Een groot deel van het werk wordt gedaan door anderen en de investering is in verhouding niet hoog.

Toch zullen steeds meer mensen dit alles gaan begrijpen. Maar daarin schuilt een moeilijkheid: zij zullen hierdoor geneigd zijn anders te gaan leven en denken anders te gaan werken. Maar degenen, die op het ogenblik de gevestigde belangen vertegenwoordigen, kunnen dit moeilijk tolereren. Zij immers kunnen zich niet indenken, dat men zonder winst- die in feite overwinst betekent- zou kunnen leven.

Zij kunnen zich evenmin voorstellen, dat een goed en zuiver functioneren binnen een gemeenschap de mensen wel eens meer voldoening zou kunnen geven, dan een hoog inkomen met alle zorgen, die daaraan in de moderne maatschappij verbonden plegen te zijn.

Het resultaat is, dat de tegenstellingen tussen arbeid en werkgever voorlopig nog steeds groter zullen worden. Het betekent ook, dat een steeds verdergaande vervalsing van de openbare mening wordt nagestreefd en tot stand gebracht - mede dank zij eenzijdige voorlichting, propaganda en desnoods omkoping of afpersing.

Het impliceert, dat een steeds verdergaande strijd zal ontstaan, die voor de samenleving als geheel, zowel als voor de economie, schadelijk is, daar men niet bereid is elkaar op basis van gelijkheid te ontmoeten en eerst eens na te denken over de betekenis, die men als mens maatschappelijk kan hebben, om eerst daarna te spreken over inkomsten.

Ik neem aan, dat dergelijke problemen, ook in uw land, in ruime mate op zullen treden. Dit lijkt onvermijdelijk. Het is duidelijk, dat dit ook politiek weerspiegeld zal worden en een kenmerk kan worden voor het optreden van parlementariërs, zoals in Engeland reeds bleek.

Deze verschijnselen maken duidelijker, waarheen het gaat met alle beïnvloedingen vanuit het occulte: een polarisatie, die steeds verder gaat en in feite waanzin is. Het lijkt mij dan toe, of avers en beeldenaar van een en dezelfde munt met elkaar beginnen te twisten en zeggen, dat zij zelfstandig willen zijn. Maar neem een van beiden weg en er is geen munt met waarde meer over.

Broederschap is de nieuwe tendens. Die zal ook wel komen. Maar voor de eerste tijd verwacht ik toch meer deze strijd dan gevoelens van eenheid, ook in uw land, zoals in andere landen. Het is voorlopig voornamelijk een economische machtsstrijd, die niets meer te maken heeft met een eerlijk socialisme, of een werkelijke liberalisme of iets dergelijks. Het gaat de betrokkenen in feite alleen maar om het behouden van eigen stellingen en de voor hen daaraan verbonden mogelijkheden.

Bezie ik de mentale reactie, die hierdoor bij steeds meer mensen gaat ontstaan, zo zie ik vooral een gevoel van machteloosheid. Juist de mens, die zich machteloos voelt, is in feite steeds meer geneigd te grijpen naar machtsmiddelen, die hij niet waarlijk kan beheersen en waarschijnlijk zelfs niet juist zal kunnen hanteren.

Veel oorlogen zullen ontstaan door het feit, dat mensen in hun onzekerheid verder grijpen, dan zij in feite kunnen gaan. Veel geweld zal daarmee voorlopig verbonden blijven. Dit betekent, dat de gehele sfeer, die rond deze wereld hangt toch erg troebel is. Dit duurt niet altijd. Maar wij moeten ons wel bewust zijn van het feit, dat die sfeer gelijktijdig

het gemeenschappelijke denken van de mensheid omvat.

Dit is een denken, dat alle mensen beïnvloedt op dezelfde wijze als uzelf, staande te midden van een menigte, door de emoties van die menigte beïnvloed zult worden. Alle mensen als eenling worden in mindere of meerdere mate bij hun eigen denken en handelen beïnvloed door het emotioneel denken van de mensheid als geheel. Niemand van u zal zich geheel aan een dergelijke invloed kunnen onttrekken.

De ene dag zult u geheel lusteloos en machteloos zijn, maar hiervoor geen verklaring kunnen geven, tot u zich realiseert, dat dit een weerkaatsing is van een gevoel van machteloosheid, dat elders op de wereld bij een groter aantal mensen terecht is ontstaan. Een weerkaatsing van een voor mensen normale en zelfs vaak geheel juiste reactie op omstandigheden, die uiterlijk echter u onberoerd laten.

Ook dit is een occulte invloed in deze dagen, zoals dit altijd een factor in het leven en beïnvloeden van de mensheid is geweest.

Het zou u liever zijn, wanneer wij hier op eenvoudige wijze Michael en de hemelse heerscharen even zouden kunnen laten aanrukken om al het kwaad uit de wereld weg te bezemen. Maar kosmisch gezien bestaat er geen kwaad, alleen menselijk gezien is er kwaad.

Daar, waar de mens zich bezig houdt met hetgeen voor hem kwaad schijnt, realiseert hij zich dit beter en verschaft het zo voor zich een grotere realiteit. Hij zal tevens alle krachten, die met dit z.g. kwaad verwant zijn, zo tot zich aantrekken. Het is juist zo, dat degene, die demonen bezweert, in zijn omgeving vele demonen oproept en onbewust zich tot demonen en hun invloeden voelt aangetrokken. Want hij is steeds weer geconcentreerd op het wezen van die demonen, zelfs wanneer hij tracht hen en hun werken te bestrijden.

Hoe het verder zal gaan in de wereld? De wetenschap van het ogenblik staat onder dezelfde spanningen, waaronder de wereld en de economie gebukt gaan. Ook in de beoefening van de wetenschappen gaat het er maar al te vaak om iets te behouden, wat men reeds heeft, een voorrecht mogelijk, of een uitzonderingspositie, of desnoods alleen maar het gevoel gelijk te hebben.

Het gevolg daarvan zal zijn, dat er zeer vele wonderlijke vernieuwingen zullen worden geïntroduceerd in deze dagen, maar dat de officiële wetenschap geneigd zal zijn met een te grote hardvochtigheid zal willen optreden tegen alles, wat een bedreiging van eigen macht, gelijk, voorrechten, of zelfs maar van aangehangen stellingen zou kunnen inhouden.

U zult menen, dat dit niet zo belangrijk is. Maar in de eerste plaats moeten wij dan opmerken, dat het juist deze eenzijdigheid van de wetenschap is, die resultaten brengt, resultaten, die nu nog niet overzien kunnen worden, omdat de werkelijke bereiking eerst kan worden beseft, wanneer het na enige tijd eindelijk kan komen tot een synthese van alle afzonderlijke bereikingen, die in deze periode werden vastgelegd.

Het is dus niet zo, dat men op het ogenblik grote vernieuwingen op wetenschappelijk en medisch gebied zal mogen verwachten. Wel mag men verwachten, dat door het specialisme en zowel door pogingen nieuwe gegevens te bestrijden als een poging nieuwe waarschuwingen aan te tonen, gegevens te voorschijn

komen, die later, mits met elkaar zonder verwerping en onder een reële controle saamgevoegd, kunnen voeren tot een snelle en geheel nieuwe benadering van vele van de problemen van uw tijd en zelfs de z.g. konkrete wetenschappen en de geneeskunde.

Ik voorzie in deze jaren een grote ontwikkelingsmogelijkheid op alle wetenschappelijk gebied met uiterlijk slechts zeer weinig resultaten. als enige uitzondering kan men mogelijk kennis krijgen van uitvindingen en nieuwe benaderingen, die als machtsmiddel waarde hebben. Dezen zullen wel ontwikkeld en bekend worden, maar de werkelijke betekenis zal toch eerst in latere jaren geheel kunnen worden beseft.

Wel dient men zich te realiseren, dat oude kennis onder grote spanningen eerder in praktische resultaten zal worden omgezet. Ik herinner u aan de laatste wereldoorlog, toen zeer vele uitvindingen werden gedaan, die op oude kennis berustten maar eerst onder de spanning van de strijd tot praktische mogelijkheden werden. Ik herinner er verder aan, dat het merendeel van dergelijke uitvinden voor de gewone mensen eerst toegankelijk werden rond 5 jaren, nadat de oorlog reeds beëindigd was.

Toch zal niemand ontkennen, dat nieuwe mogelijkheden en technieken, in medisch opzicht zowel als anderszins, de veranderingen van de huidige maatschappij sterk hebben bevorderd. Er zijn natuurlijk nog vele gegevens, die geheim blijven. Maar de konklusie is gewettigd, dat, wanneer de mensheid onder grote spanning staat, zij er eerder toe komt haar kennis om te buigen in de richting van een meer praktische bruikbaarheid.

Er schijnt een drijfveer nodig te zijn om de resultaten van onderzoek en kennis aan de gehele mensheid ter beschikking te stellen. Soms moeten dit zelfs alleen maar financiële redenen zijn. Voorbeeld: In de ruimtevaart had men een zeer glad materiaal nodig om de hitteschilden een zo klein mogelijke wrijving te geven. Het project kwam in moeilijkheden. Kort daarop werd deze stof vrij gegeven voor kommercieel gebruik. Wanneer u nu pannen kunt kopen, die minder snel aanbakken, hebt u dit te danken aan het feit, dat de ruimtevaart minder middelen kreeg toegewezen, dan zij noodzakelijk achtte en dus haar belangrijkheid en bruikbaarheid moest onderstrepen. Men moest a.h.w. duidelijk maken, dat de ruimtevaart en haar kostbaar onderzoek wel degelijk maatschappelijk rendabel was.

Konklusie voor de komende periode: Vele tegenstellingen worden groter. Felheid van onderlinge strijd. Alle denkbeelden en systemen blijken labiel te zijn.

Ik geloof b.v. niet, dat een links kabinet in uw land nog een lang leven beschoren zal zijn. Maar ik meen ook, dat geen enkel rechts kabinet in staat zal zijn langere tijd de touwtjes in handen te houden. Eerder meen ik, dat er een grote verwarring ontstaat, waarbij een ieder wanhopig tracht de verantwoordelijkheid aan anderen af te schuiven.

Het gevolg is, dat er veel gepraat, maar heel weinig gedaan zal worden. Dit heeft echter ook een voordeel: zo ontstaat een soort maatschappelijke verwilderingsstuin, waarin vele bijna ten gronde gegane soorten van persoonlijke inventiviteit toch weer een kans krijgen.

Ik beseft, dat u bij het gebruiken van het woord occult aan heel andere zaken hebt gedacht. U denkt dan b.v. aan een

paar oude, bijna blinde mannen, die, mantrams zingende, bijeenzitten en vooruit schouwen naar het lot van de wereld. Of u denkt aan meesters, die op geheimzinnige wijze hun krachten projecteren en daarmee het gebeuren op de wereld veranderen, mensen voor ongelukken behoeden en rampen voorkomen.

Maar is dit wel reëel? Zeker, op kleine schaal kunnen deze dingen voorkomen. Maar er is geen enkele meester op deze wereld die, levende in de stof, in staat is een definitieve verandering in de stoffelijke ontwikkelingen te veroorzaken.

Er zijn ook nu nog wijze mannen, die vooruit schouwen in de tijd, invloeden aflezen en kunnen dan de mensen proberen te waarschuwen, voor hetgeen komen gaat. Maar kan dit de wereld veranderen? Waarschuwingen worden gemeenlijk alleen gehoord door hen, die innerlijk deze waarschuwing niet meer van nood hebben, daar zij de feiten in zich reeds aanvoelden of erkenden. Voor hen is die waarschuwing alleen maar een bevestiging, geen vernieuwende invloed.

Profeten voorspellen veel dingen, die uitkomen. Maar dat zij gelijk hadden, wordt eerst na het feit gekonstateerd door degenen, die aan dergelijke zaken nog aandacht besteden. Dan echter is er toch reeds niets meer aan te doen.

Indien wij eerlijk willen zijn, zullen wij toe moeten geven, dat een groot deel van het lot van de mensheid op deze wereld wordt veroorzaakt door occulte krachten, die de mensen zelf oproepen.

Bepalend immers zijn de harmonieën, die de mensen zoeken met lichtende maar ook met duistere geestelijke krachten. Het is de wijze, waarop de mens de totaliteit van het zijn benadert, danwel het geheel bestrijdt om een klein deel daarvan, dat hij als eigendom beschouwt, te kunnen behouden. Daaruit komen de werkelijke ontwikkelingen voort, eerder dan uit redelijke inzichten en verstandige plannen.

Let wel: er kan niets gebeuren, wat als mogelijk niet vanaf het eerste begin in de goddelijke gedachte, die de schepping omvat, heeft bestaan. Maar er zijn vele mogelijkheden daarin, die je voor jezelf waar zou kunnen maken en toch is er maar een enkele reeks van mogelijkheden, die je beleeft, omdat je, door je wijze van zijn, dezen kiest uit het geheel, dat voor jou toegankelijk is.

De mensheid van heden maakt een dergelijke keuze. Ik voorspel die mensheid dan ook een onrustige periode, waarin zij alleen door een zich voortdurend beroepen op de krachten, van hetgeen wij licht plegen te noemen en onderlinge gevoelens van broederschap en verwantzijn, een niet afwijzen, maar steeds tot hulp en samenwerking bereid blijven, een oplossing voor zal kunnen vinden.

De mensen zullen daardoor alleen in staat zijn enig momentum te geven aan meer gunstige mogelijkheden en die krachten tot zich te roepen, die de mensheid helpen. Zo alleen zal men zich kunnen afstellen op de krachten, die de nieuwe heerser in toenevende mate zal wekken en gelijktijdig kunnen voorkomen, dat anderen zichzelf ten gronde richten door de machten en krachten, die zij oproepen met hun egoïsme, verstokt dogmatisme en absolute geldingsdrang, hun behoefte, zelf op de voorgrond te treden.

Ik hoop het onderwerp zo voldoende behandeld te hebben. Hebt

u kommentaar ?

x Is het niet noodlotting, dat steeds weer een oorlog nodig is om werkelijk vooruitgang te boeken?

- Niet noodlottig, want de vooruitgang, die optreedt na een oorlog, maakt duidelijk, dat voor de mensheid als geheel een oorlog meestal niet noodlottig is. Deze oorlog is alleen noodlottig voor de psyche van de mensen, die er in betrokken werden. Dit is het gevolg, van het feit, dat mensen zich juist in een oorlog meestal kritiekloos binden aan bepaalde opvattingen en interpretaties van feiten. Daarnaast speelt het een rol, dat de offers in een oorlog niet in de eerste plaats in een sfeer van broederschap worden gebracht, maar voortspruiten uit een vaak niet eens geheel gemotiveerde haat.

Elke strijd, ook de economische en de politieke, niet alleen de oorlog, blijken gebaseerd op twee factoren: angst en haat. Zelfs het verzet van vele christenen tegen abortus is gemeenlijk mede gebaseerd op een haat tegen anderen, die een vrijheid zouden willen hebben, die zij zichzelf niet durven permitteren en de angst voor de gevolgen, wanneer de Heer zou ingrijpen.

Realiseer u dit en u zult zeggen: eerst wanneer wij angst en haat uit kunnen bannen, komen wij werkelijk verder. Maar angst en haat zijn zeker de factoren, die een rol spelen, zowel in de oorlog als in de vooruitgang, die zij brengt: door een gemeenschappelijke haat of angst worden vele vooroordelen uitgeschakeld, die een samenwerking mogelijk belemmerden en doen tijdelijk een eigenbelang verwaarlozen, dat zonder dit een rem zou vormen op elke vrije ontwikkeling van anderen.

De mens, die geestelijk en stoffelijk vooruit wil gaan, zal moeten leren niet te vrezen en niet te haten. Dan is oorlog overbodig, zeker, wanneer de mens daarbij bovendien nog bereid is de wetten van de natuur te aanvaarden als de werkelijke wetten en niet zijn eigen maatstaven en maakwerk boven het mechanisme van de kosmos probeert te stellen. Want dan zal hij elke ontwikkeling als vallende binnen de wet beschouwen.

x Zal synthese mogelijk worden, omdat de mensen de noodzaak daarvan beseffen en weten, dat zij anders onder gaan?

- Een mens, die tot God bidt om aan een zware ramp te ontkomen, blijkt nadien meestal geen trouw en vroom gelovige te zijn geworden. Hij bidt alleen uit angst.

Uit geweld en paniek kun je weinig leren. Angst is het wapen van de demon. Een synthese uit angst kan alleen maar tijdelijk zijn. Dan overheerst weer de angst voor eigen belangen, de angst voor het leven, de angst voor de dood enz.

Deze angsten juist zijn het, waardoor de mensheid steeds weer een soort noodlot op zich laadt, waarbij een werkelijke en blijvende synthese van kennis en streven voor de mensheid als geheel onmogelijk wordt en blijft.

Ware synthese kan alleen daar plaats vinden, waar alle vooroordeel wegvalt. Vooroordeel kan alleen daar wegvallen, waar geen angst meer voor het andere of omtrent eigen ik en de waarden daarvan bestaat.

Robbie Burns heeft eens in een gesprek gezegd: Het is al, wat wij vrezen, wat onze liefde doodt. Wat wij liefde noemen, is vaak vermomde haat, waarmee de mens zichzelf bevestigt. Maar wie op de bergen staat, de wind proeft en niet vreest

weet eerst, wat werkelijk beminnen is.

Een juiste uitspraak: synthese is een vorm van aanvaarding en liefde, voortkomende uit een wegvallen van vooroordeel, angst en haat, waarbij men beseft: mogelijk kan ik hierin ten onder gaan, maar ik ben deel van het geheel en dit geheel is blijvend en onuitwisbaar.

Voldoende?

x

Is zelfvertrouwen en godsvertrouwen niet hetzelfde?

-

Godsvertrouwen is gemeenlijk een gevolg van gebrek aan zelfvertrouwen. Want de mens, die zichzelf niet vertrouwt en toch de behoefte heeft zichzelf voortdurend bevestigd te weten, beroept zich op een God om zo zijn twijfels aan eigen daden, handelingen, mogelijkheden, te onderdrukken.

Een mens, die op zichzelf vertrouwt, wetende, dat hij juist handelt, aanvaardt God werkelijk als deel van zijn wezen en werken. Dat is veel meer dan op God vertrouwen.

Overigens behoeft volgens mij een mens aan God geen vertrouwen te geven. Trouwens, wanneer een mens ooit God zou worden, zou hij de mensen nooit vertrouwen. Maar God aanvaardt, wat Hij heeft voortgebracht: "Hij zag dat het goed was."

De mens, die werkelijk zelfvertrouwen heeft, aanvaardt God als een normaal deel van zijn leven, omdat hij geen behoefte heeft aan iets, wat hem van buitenaf helpt, daar hij meent zelf altijd wel weer een weg te kunnen vinden.

U zult mij op grond van het voorgaande niet euvel duiden, dat ik zelfvertrouwen en godsvertrouwen eerder zie als een soort tegenstelling - uitgaande van de vorm, waarin deze waarden bij mensen optreden - dan als een gelijkwaardig, of zelfs indetiek iets.

x

U stelde: kosmisch gezien is er geen kwaad. Kunt u dit toelichten?

-

Kosmisch gezien is er geen kwaad. Maar kosmisch gezien bestaat, hetgeen u tijd noemt, ook niet en de beperking van uw leven, die u stoffelijk stelt, bestaat kosmisch evenmin.

Het is dus niet belangrijk, of er soms wat rommel op aarde is. De belangrijkheid van de janboel op uw aarde is te vergelijken met de janboel, die overblijft na een tamelijk wilde verjaardagsfuif, die men even heeft laten liggen, omdat men te moe was om alles meteen op te ruimen.

Natuurlijk: je zult de zaak uiteindelijk op moeten ruimen. Maar op zich is het geen ramp. Alleen, wanneer je de dingen niet in eeuwigheidsverband beziet, maar probeert alles zo snel mogelijk op te knappen, bezit je vaak het geduld niet om de zaken juist en reëel te benaderen.

In de tweede plaats: wat is kwaad eigenlijk? Volgens mij iets, wat voor jou negatief is. Maar goed en kwaad kun je voorstellen met het oude beeld. Het is als links en rechts: Het is het standpunt van de beschouwer, waardoor bepaald wordt, wat links en wat rechts is. Het is het standpunt van de beschouwer, waardoor wordt uitgemaakt, wat goed en kwaad is.

Goed en kwaad zijn factie, een voorstelling, die wij gebruiken om de alomvattende werkelijkheid zo te verdelen, dat wij daarin kunnen oriënteren en bovendien onze eigen morele overwegingen met enige nadruk kunnen verkondigen.

Kosmisch gezien is er geen kwaad in welke ontwikkeling dan ook. Maar de mens reageert volgens eigen normen. Geboorte is

pijnlijk. Maar omdat u de pijn van uw eigen geboorte vergeten bent, noemt u geboorte zonder meer goed. Sterven vindt u negatief in de meeste gevallen. Maar wie de vreugde heeft gekend van bevrijding, wanneer je een stoffelijk lichaam eindelijk kunt achterlaten, denkt er waarschijnlijk toch wel anders over en zegt juist: de dood is het grootste goed, dat de mens gegeven is. Want niets zou erger zijn dan eeuwig in de stof als mens op aarde te moeten leven.

Hopelijk verheldert dit mijn uitspraak. Problemen lossen zichzelf op de duur op. Datgene, wat niet kan voortbestaan, gaat aan zichzelf ten gronde. Datgene, wat u nu kwaad noemt, zal mogelijk eens normaal zijn, de norm van goed leven. En het omgekeerde is eveneens denkbaar: wat nu goed genoemd wordt, was eens in de ogen van vele kwaad en zal dit mogelijk weer worden.

Standpunten veranderen nu eenmaal. Maar in de goddelijke werkelijkheid maakt die verandering van standpunt geen enkel verschil uit. Zelfs voor ons telt uiteindelijk alleen de bereikte bewustwording. Het gaat om de bereiking.

Kortom: of je nu leert lezen uit Ot en Sien, of uit een werk van Proust, wanneer lezen belangrijk is, maakt het geen enkel verschil, zolang je maar goed leert lezen.

x Bestaat er in het hiernamaals dan geen goed en kwaad?

- Voor jezelf bestaat er goed en kwaad, omdat je eigen oriëntatie uitmaakt, wat je wel en niet kunt aanvaarden. Dat, wat je niet kunt aanvaarden, werkt op jou vernietigend en begrenzend, terwijl alles, wat je wel kunt aanvaarden voor jou, een toename van besef en beleven, van geluk, betekent en dus voor jou goed is.

Goed en kwaad blijven zeker voor het ego lange tijd na de stof nog bestaan. Maar het is persoonlijk, dus wil dit nog niet zeggen, dat dergelijke maatstaven ook kosmisch nog bestaan, of ooit hebben bestaan en het betekent dus zeker niet, dat kosmische wetten zullen gelden en altijd blijven gelden op de wijze, waarop mensen die nu interpreteren.

x Is 't streven van de geest in het hiernamaals dan gericht op het aanvaarden?

- Dit is afhankelijk van de geest, die je bent en de fase, waarin die geest zich bevindt. Maar er is geen "richting van streven" in de werkelijkheid. Mogelijk is dit voor een mens een van de moeilijkste zaken om te aanvaarden. Maar er is geen richting, geen achterlaten van hetgeen je bent.

Als geest wil je steeds meer deel zijn van alles, alles beleven, waardoor je ook alles moet leren aanvaarden. Je zult de beperkingen moeten verbreken, die in eigen besef en beperktheid gelegen zijn.

Een geest, die naar werkelijk bewustzijn streeft, zal daarom ook zaken, die zij destructief voor eigen wezen acht, op een gegeven ogenblik in beperkte mate tot zich gaan toelaten, ongeveer op de wijze, waarop iemand mogelijk zeer voorzichtig een volgens hem giftige stof zal proeven om de aard daarvan te constateren, zonder zoveel binnen te krijgen, dat dit een gevaar kan betekenen.

Bij dit proeven ontdek je echter, dat het in feite geen gif is. Daardoor laat je er steeds meer van in het ik toe en kun je ook, van hetgeen je eens verworpen hebt, steeds meer verdragen en op de duur begrijpen, zien als deel van eigen wezen.

Zo word je wereld steeds groter en vollediger. Naarmate je minder spreekt over goed en kwaad, ga je meer beseffen, wat de werkelijkheid is. Sommige stammen op aarde eten in afzondering, maar het tegenovergestelde doen zij zonder meer en plein publiek. U handelt omgekeerd. Beiden vinden de ander onbegrijpelijk, niet netjes enz. Maar beide functies zijn deel van een geheel: de stofwisseling. Zodra je dergelijke zaken in aanvaardbare en onaanvaardbare delen probeert te splitsen, erken je de feiten niet en zou je de gehele stofwisseling onmogelijk kunnen maken door een van die functies geheel te willen onderdrukken.

Wanneer je God probeert te splitsen in goed en kwaad, beseff je volgens mij evenmin de werkelijkheid van de Schepper en zijn schepping.

x Hoe meer je aanvaardt, hoe meer je zult vergeten?

- Je laat niets achter. Het krijgt wel een andere belangrijkheid. Voorbeeld: als kind beschouwt men gemeenlijk bepaalde kleine bezittingen als zeer kostbaar, een gekleurde stuiter b.v. of een popje, een sieraadje. Die dingen zijn niets waard, maar dan zijn die voor jou belangrijk. Wanneer je volwassen wordt, zul je dergelijke dingen als een soort memento nog wel vertederd bewaren, maar je zult ze nooit meer kunnen zien als je grootste schat.

Zo gaat het de geest ook: Je verliest niets, maar beseft wel de ware verhoudingen steeds beter. Je laat niets achter, maar het verliest wel veel van zijn oude betekenis voor je.

x Komt er verschil in de gevoelswaarde van de beoordeling?

- Mooi gezegd, want elke beoordeling omvat mede een gevoelswaarde. Op de duur komt men met zijn emoties zozeer tot een ervaren van een geheel, en dit is, zover mijn eigen ervaren als maatstaf kan dienen, een zeer gelukkige ervaring - dat al het andere geen rol meer speelt: in de beleving van het geheel is er geen behoefte meer zich beoordelend met de delen van dit geheel bezig te houden.

Dus geen beoordeling en veroordeling meer. Trouwens, leert men ook u niet steeds weer: oordeelt niet, opdat gij niet veroordeeld worde? Hij, die verwerpt, brengt het verwerpen als een actieve factor in zichzelf tot gelding, zodat die verwerping dan ook t.a.v. eigen ik aanwezig zal zijn. Hij, die niet verwerpt, zo vloeit hieruit voort, zal ook niet verworpen worden.

x Dus: zij, die anderen veroordelen, veroordelen zo zichzelf?

- Natuurlijk. Iemand die zegt, dat een ander te veroordelen is, maakt duidelijk, dat hij niet kan overzien, hoe iets voor een ander ligt. Hij kan dan dus alleen op de reacties in eigen persoon oordelen. Hij sluit zich af van het geheel, om zo eigen denkwijzen in stand te houden, zelfs wanneer hij aanvoelt, dat het in wezen alleen maar een illusie is.

x Heeft Jezus tijdens zijn leven op aarde ook geen kwaad veroordeeld?

- Hij heeft zaken als kwaad afgewezen. Maar dat is nog iets anders dan veroordelen. Wanneer Jezus na zijn vasten door de duivel drie malen wordt bekoord, zegt Jezus niet: ga van mij Satan, of werpt hij de duivel terug in de hel, maar hij zegt: Ga achter mij, Satan.

M.a.w.: dit is nu voor mij kwaad, onjuist. Maar ik blijf erkennen, dat het bij mij behoort, zelfs indien ik mij daardoor bij mijn handelen en streven in deze situatie niet laat bepalen.

Jezus' reacties zijn altijd weer hiermede vergelijkbaar: Hij zegt niet tot iemand, dat hij een zondaar is, maar: Uw zonden zijn U vergeven. Zolang iemand maar eerlijk is, zal Jezus niet oordelen. En zelfs de onoprechtheid veroordeelt hij, zonder daarmede degenen, die onoprecht zijn, als persoon te veroordelen.

Komt men tot hem, zoals b.v. de overspelige vrouw, die door hem gered wordt, dan horen wij wel: ga heen en zondig niet meer. Maar wat bedoelt Jezus met dit zondigen dan? Volgens mij doelt hij op een afwijzen van het koninkrijk van God, dat in je is, een verwerpen van jezelf, of een deel van jezelf.

Dit zal voor vele christenen onaanvaardbaar zijn. Die willen van Jezus liever een soort reddende scherprechter maken om zo van Hem het zwaard te kunnen lenen, waarmede zij hun vijanden en de andersdenkenden kunnen vernietigen.

Maar Jezus was een bringer van leven, niet van dood. Hij bracht begrip en harmonie, geen veroordeling van mensen. Hij was een bringer van werkelijke verdraagzaamheid en erkende dat een ieder naar eigen inzicht in vrijheid zijn eigen lot zal mogen en moeten kunnen volgen. Hij verzette zich echter wel tegen bepaalde uitingen van de mensen, zoals bedrog en huichelarij. Daarom noemde hij de farizeeën witte graven, van buiten verblindend zuiver en van binnen vol van verrotting en bederf.

Wanneer de leerlingen tot de meester komen en klagen: Er zijn anderen, geen leerlingen van u, die genezen in uw naam en de naam des Vaders, is dit voor hen een aanklacht, want zij voelen hun monopolie aangetast. Maar Jezus zegt hen: Zo zij zieken genezen, verheugt U.

En wanneer zij uittrekken om de boodschap te verkondigen, waarschuwt hij hen: dring niets op. Wanneer iemand niet wil luisteren, ga verder. En daarbij zegt hij hen bovendien zozeer op God te vertrouwen, dat zij op de weg niets extra's meenemen, voedsel noch schoeisel.

Steeds weer blijkt, dat Jezus niet veroordeelt. Hij spreekt met de samaritaanse vrouw, ook al "was zij vele malen gehuwd". Zelfs de wisselaars en handelaars in de tempel veroordeelt hij niet, al jaagt hij ze weg. Tot hen roept hij in feite: Ontheilig het huis mijns Vaders niet.

Kortom: Jezus wijst toestanden en wijzen van leven af, zonder daarmede ook mensen te veroordelen. Juist dit schijnen de mensen niet te kunnen verwerken: Jezus verwijt de farizeeën hun daden en gedrag, maar geeft hen van zijn kracht, wanneer zij daarom vragen en die hulp van node hebben. Jezus wijst niet af. Hij constateert en waarschuwt, beschermt anderen soms, maar veroordeelt niet.

Jezus heeft zijn leerlingen steeds weer gezegd niet te oordelen. Hij heeft hen gezegd het geloof en de wil van medemensen te respecteren. Het "dwingt ze om in te gaan" stamt niet van Jezus, maar van Paulus, die Jezus nooit bij diens leven heeft gekend of gevolgd.

Is dit voldoende?

x Hoe verklaart u de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus?

- Als waarschuwing. Duidelijk wordt gemaakt, dat de rijke, die zijn rijkdommen voor zich wil houden, een arme is, maar dat een arme, die zijn armoede wil delen met een ieder, rijkdom

zal vinden. Kortom: de wet van evenwicht functioneert, ook in de eeuwigheid.

Denk aan de landheer, die gasten nodigde. De genodigden kwamen niet, de heer liet daarop bedelaars aanzitten aan het maal. Voor de gasten, die niet kwamen, was er echter geweest en knersing der tanden.

Let wel: Jezus zegt niet, dat bepaalde mensen veroemd zullen worden, maar maakt in een verhaal duidelijk, dat men soms verwatenheid duur zal moeten betalen. Hij oordeelt niet, maar wijst op de mogelijke gevolgen van een bepaalde handelwijze.

Indien de christenen meer zouden denken aan een gelijkenis als die van het mosterdzaadje zouden zij mogelijk meer geloof op kunnen brengen en ook in de praktijk als werkelijke christenen leren leven. Want het zaadje is klein als een stofje, maar groeit uit tot een machtige struik, die schaduw geeft, wanneer het heetste uur van de dag is aangebroken.

Voldoende? Wij zijn wel sterk afgeweken van het gestelde onderwerp, maar ik wilde op uw vragen en commentaren ingaan. Een tweede onderwerp kan ik daardoor niet meer voor u behandelen. Maar dat zal de spreker na de pauze dan wel doen.

Een konklusie wil ik nog trekken: Op het ogenblik, dat in de mens een steeds groter besef voor het Licht en een steeds kleinere angst voor het leven bestaat, zal het geheel van de geestelijke werkingen, machten en krachten, occulte waarden, de wereld maken tot iets, wat dicht bij het paradijs kan liggen.

Zolang de mens met zijn angsten en zorgen bezig blijft en zo duistere elementen en chaos tot zich trekt, zal het op uw wereld echter wel een rommeltje blijven.

Ik dank U voor uw aandacht, Goeden avond.

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ook ik moet wel vragen, of u nog onderwerpen hebt. Zeg het maar.

x Zen-boeddisme, vooral de betekenis van de chuans voor de bewustwording van een westerling.

- Kort gezegd: Zen heeft zin, wanneer je zin in Zen hebt. Wanneer je de vragen, de gestelde problemen, die bij Zen mede een rol spelen, overweegt, kun je als westerling volgens mij daardoor niet gekker worden dan je al bent. Schaden kan het dus niet.

Aan de andere kant lijkt het mij de vraag, of de westerse mens bij het overwegen van dergelijke problemen in zichzelf de rust kan vinden, die hij nodig heeft om de juiste aanpassing en onaangedaanheid t.a.v. zijn omgeving te winnen. Bovendien:

Wanneer je beheerst, maar onaangedaan tegenover je omgeving staat in het westen, zal die omgeving je aangedaan vragen, wat zij je dan wel gedaan heeft, dat jij zo onaangedaan reageert. Wat moeilijkheden met zich brengt. Ik meen, dat Zen een weg is, die een westerling alleen goed zal kunnen volgen, wanneer hij zich van het westerse levenspatroon weet los te maken en zo de gestelde problemen inderdaad een grote invloed kan laten hebben op zijn leven en doen.

Ik vraag mij echter af, of deze westerling voor een dergelijk leven voldoende geschikt is. Want alleen dan zal deze weg en wijze van leven voor hem zinnig kunnen zijn.

Geen commentaar? Volgende punt.

x 4 Te verwachten technische ontwikkelingen met nadruk op de energie-voorziening.

- Mij schijnt het, dat de mens op het ogenblik geen energie genoeg heeft om voldoende energiek naar nieuwe vormen van energie en de winning van energie te zoeken. Wat als een licht geestelijk defect aangemerkt zou kunnen worden.

Aan de andere kant: zou men te snel en te veel naar nieuwe wegen zoeken, dan zou de huidige energie hem in velerlei opzicht grote moeite kunnen baren.

Er zijn heel wat punten, die de overweging waard zijn. Zo blijkt b.v., dat met een z.g. warmtepomp een huis in vele gevallen goedkoper verwarmd kan worden dan met konventionele warmtebronnen als gas of olie.

Wat goedkoopte betreft, kunt u trouwens gas binnenkort wel geheel vergeten. Want de staat heeft in de winning daarvan grote belangen en dat betekent, dat de prijs van het gas verder op zal lopen naarmate de staat grotere tekorten heeft. Het laatste is wel een vaste zaak.

Er zijn mensen, die menen, dat je energie kunt winnen met windmolens. Maar dat schijnt maar weinig energie op te leveren. Want er zijn tegenwoordig als heel wat mensen, die met molentjes lopen. Maar hebben die nu werkelijk meer energie dan anderen? Om de doolie dood niet. Dus daarin zie ik niet zo veel.

Het meeste zie ik nog in een proces, dat men sinds enige tijd bestudeert en waarbij men reeds enige resultaten heeft geboekt: de kernfusie.

Tot op heden werkt men met kernsplijting, met een scheiding. Nu wil men het eens met een huwelijk proberen. Wat voor uw wereld een verkeerde volgorde schijnt. Maar goed: bij kernfusie blijft de omgeving geheel schoon, er ontstaan geen gevaarlijke afvalproducten en er is in verhouding meer energie per installatie te winnen, omdat de vrijkomende energie gemakkelijker gergeld en geleid kan worden.

Het nadeel is voorlopig nog wel, dat de energie, die men nodig heeft om het proces op gang te brengen, zeer hoog is en dus meer eisen stelt dan bij kernsplijting het geval is. In de toekomst zal dit volgens mij wel een belangrijke rol gaan spelen.

Overigens: wanneer de mens meer zijn eigen energie tot bewegen zou gebruiken, zou hij zeker zeer veel energie kunnen sparen in vormen, die nu opgaan aan verkeer, maar die men dan voor iets anders zou kunnen gebruiken.

Maar ja, de mens gebruikt automatisch steeds meer de automatische voortbewegingsmiddelen en heeft daardoor zelf vaak de energie niet meer om zichzelf nog voort te bewegen. Wat een menselijke energiecrisis betekent.

Voor zover mijn mogelijkheden tot zien gaan, zal in de naaste toekomst het van groot belang worden snel het kernfusieproces te leren hanteren en gelijktijdig een afremmen en verdwijnen te bevorderen van alle splijtingscentralen, die nu op aarde functioneren. Gezien de algehele energiebehoefte is dit volgens mij het belangrijkste middel voor de komende eeuw.

Ook meen ik, dat nog in onvoldoende mate gebruik wordt gemaakt van waterkracht en zwaartekracht, die onder bepaalde omstandigheden grote energieopwekkers kunnen worden. Windkracht zal eveneens later van belang kunnen worden voor het winnen van elektrische energieën, maar dan zal men moeten leren werken in de z.g. Jetstream. Met de huidige middelen is dit nog niet denkbaar.

Wel denkbaar is op het ogenblik reeds het buiten de aard-atmosfeer opvangen en bundelen van zonneenergie - licht en warmte - welke op bepaalde punten op aarde als woestijnen gericht zou kunnen worden. Hiermede zou men grote hoeveelheden warmte-energie winnen, die met enige moeite en enig verlies in gemakkelijk te transporteren vormen van kracht als electriciteit zou kunnen worden omgezet.

Voorlopig zullen de mensen daarover echter wel blijven dromen, ofschoon men technisch reeds over de noodzakelijke middelen en dus over de mogelijkheid hiertoe beschikt. Mensen, die een skylab aan de hemel kunnen hangen, kunnen wel degelijk ook een apparaat in de ruimte brengen, dat met een zeer grote parabolische spiegel het zonnelicht vangt en middels een automatische richtapparatuur de bundel licht voortdurend op een deel van de aarde doet neerkomen.

Zou men in staat zijn een dergelijke ruimtespiegel regelmatig te bezoeken en te controleren, dan zou men zelfs tot een zeer enge bundeling van het licht kunnen overgaan en zo op een bepaalde beperkte plaats op aarde zeer grote energieën brengen, waardoor een beperkte centrale voor een groot deel van de energiebehoefte van halve werelddelen kan zorgen.

Ik stel nogmaals, dat een dergelijke vorm van energiewinning vandaag reeds mogelijk zou zijn en dat de exploitatie betrekkelijk goedkoop zou zijn. De eerste investering is echter voor de huidige begrippen nog schrikwekkend hoog.

Bij de laatste studies over beweging van aardchors en vulkanisme is verder gebleken, dat op veel meer plaatsen, dan dit tot nu toe gebeurt, warmte-energie uit de aarde kan worden gewonnen voor b.v. stadsverwarming e.d. Men denkt in dit verband op het ogenblik aan experimentale aan boring van warme gesteenten en waterlagen, waarbij als middel voor de warmte-overdracht gedacht wordt aan een soort dikke pekkel. Wetenschappelijk is deze ontwikkeling binnenkort van belang, praktisch zijn er nogal wat bezwaren aan verbonden.

Indien ik moet uitgaan van de mogelijkheden, zoals die voor beperktere energiewinningen op het ogenblik reeds bestaan, dan wijs ik op de zonnecellen, die licht omzetten in elektrische energie. Particulier zijn ook de methoden van belang, waarbij zonnekracht wordt opgevangen en in water - bij voorbeeld - opgeslagen, waarbij men zo een warmwatervoorziening en enige ruimteverwarming bereiken kan. Dit is in ieder geval een grote besparing op de nu gangbare bronnen van dergelijke energieën, maar ook hier zijn de kosten voor de installatie te hoog. Indien echter de stichtingskosten van dergelijke installaties wat teruglopen en dezen bij nieuwbouw meteen worden aangebracht, zal men energie kunnen winnen voor rond een derde van de nu gangbare prijs voor een zelfde hoeveelheid energie.

Het grote voordeel is, dat dergelijke installaties bijna overal kunnen worden aangebracht en gebruikt en dus ook voor

particuliere energiewinning zeer geschikt zijn. Het nadeel is de ruimte, die dergelijke voorzieningen vergen en voorlopig bovendien om in bestaande gebouwen de nu hiervoor ontworpen installaties in te voegen. Ook in uw land is dit rendabel, wanneer men bij hogere behoeften kan overschakelen op een andere bron van energie. Maar zoals gezegd: zo wint men de energie wel goedkoop, onderhoudskosten zijn laag, maar de aanschaf is nog te hoog.

Men spreekt ook wel over het gebruiken van getijdencentrales aan de kust. Dezen zijn inderdaad te bouwen en leveren dan een redelijke hoeveelheid energie. Maar dit is niet overal mogelijk en de aanleg is kostbaar.

Voor bepaalde delen van b.v. Engeland kan ik mij een redelijk rendabel gebruik van dergelijke installaties wel voorstellen, indien men beschikt over een snel en hoog opkomend tij. De onderhouds- en personeelskosten voor deze vorm van energiewinning zijn nogal hoog. Toch meen ik, dat bij de huidige prijzen voor energie de zaak wel rendabel te maken is. Maar men gaat daartoe liever niet over. Kennelijk overschat men de moeilijkheden en kosten, terwijl bovendien de nu werkende energiebedrijven om allerlei redenen zich tegen de introductie van dergelijke nieuwe energiebronnen schijnen te verzetten.

In Frankrijk is reeds een proef met een dergelijk project genomen, dat echter niet gunstig afliep, omdat men geen rekening hield met de noodzaak het reservoir ook bij afgaand en opkomend tijd volledig te benutten en overtollig water van rivieren e.d. niet aan het reservoir deed toestromen. Daarnaast had men de bouw zelf niet voldoende stevig uitgevoerd.

Eens beter verliep een dergelijke project aan de canadese kust. Deze centrale levert nog steeds energie. Door onvoldoende ervaring werden echter ook hier fouten gemaakt, waardoor de onderhoudskosten veel hoger liggen dan bij vergelijkbare centrales van meer conventionele aard.

U vraagt zich af, wat dit alles geestelijk voor de mens zou kunnen betekenen? Ik vrees, dat dit maar zeer weinig zal zijn: het geestelijke leven van de mens wordt bepaald door de wijze, waarop hij zijn bestaan beleeft en niet door de omstandigheden, waaronder hij leeft zonder meer.

De geestelijke en mentale instelling, waardoor het menselijk bestaan zeer grote waarde voor de bewustwording krijgt, is niet afhankelijk van uiterlijkheden, maar manifesteert zich gemeenlijk wel in de relatie, die de mens vindt met de wereld rond zich. Is deze goed, dan blijkt het resultaat geestelijk belangrijk voor de eenling en indirect zelfs voor de gehele mensheid.

Maar ja, de meeste mensen streven niet zo graag naar een grote harmonie met hun omgeving. Zij stellen, dat zij mensen zijn en gedragen zich vervolgens onmenselijk, omdat zij uiteindelijk toch maar mensen zijn en zo anderen tot onmenselijke maken door hun gebrek aan menselijk inzicht, dat hen in staat zou stellen zich menselijker tegenover hun medemensen en omgeving te gedragen.

Hebt u commentaar?

x U verwacht dus geen grote schaarste aan energie?

- Ik meen, dat alles, waarvan men meer gebruikt dan men nodig

heeft, schaars kan worden, zeker wanneer men het bovendien zo duur maakt, dat het meer kost, dan het de mensen waard is. Steeds minder mensen zijn in staat voor zo iets meer te betalen, dan het voor hen in feite waard is. ook al beseffen zij dit nog slechts ten halve.

Om een voorbeeld te geven. Ik meen, dat de nederlandse regering in toenemende mate in moeilijkheden kan komen door het te sterk stijgen van aardgasprijzen, omdat de overwinst, die men op deze wijze hoopte te behalen, wegvalt door een steeds verminderend gebruik en een steeds grotere bewustheid voor de energiekosten van vele apparaten.

x Wordt kernfusie op andere planeten reeds gebruikt?

- Wanneer ruimtevaarders fctonenmotoren gebruiken, is de basis daarvan inderdaad een kernfusie. Wat betekent, dat deze vorm van energiewinning op vele planeten voor ruimtevaart en in enkele gevallen ook voor het winnen van energie op de eigen planeet gebruikt wordt.

Dit laatste komt echter niet zo heel vaak voor, daar volkeren met een ver gevorderde technische beschaving andere methoden van eenvoudige energiewinning kennen, waar men bij u op aarde voorlopig nog niet aan toe komt. Daarvoor zou men eerst meer kennis moeten opdoen omtrent het wezen van energie en meer moeten leren omtrent o.m. magnetisme en alles, wat daarmee samenhangt.

Er zijn mij planeten bekend, waarop men middels stralen de magnetische velden van planeten of zelfs van eigen zon aftapt. Hierbij moet men in vele gevallen voortdurend bewust zijn energiewinning beperken of onderbreken, omdat men anders op de planeet over een te veel aan energie zou gaan beschikken. Op dergelijke planeten is alle gebruik van energie dan ook kostenloos. Maar vraag u eens af, hoeveel het zou kosten om het zover te brengen, dat op aarde alle energie kosteloos wordt.

x Acht u het mogelijk, met kernfusie rechtstreeks electriciteit op te wekken?

- Indien u meent: zonder de watertrap tussen miler en turbine: ja. Maar niet in de zin van een direct en zonder meer vrijkomen van bruikbare electriciteit bij het fusieproces.

Wel kan men de vrijkomende energie tot een soort veld maken, waarin wentelende spoelen zonder meer een reactiestroom wekken, die aftapbaar is. De fusiepile werkt dus a.h.w. als magnetisch veld voor de generatorspoel.

x Unctad 4 schijnt te mislukken. Een aantal mensen ziet hierin een bedreiging voor de ontwikkelingssamenwerking. Kunt u hierover iets vertellen?

- Datgene, wat het meest van al ontwikkelingshulp van node heeft, is de ontwikkelingshulp zelf. Want datgene wat men nu ontwikkelingshulp noemt, is mijn sinziens dermate onderontwikkeld, dat men zich bepaalt tot 't steeds maar weer voeren van pap aan de patiënt, zonder hem ooit ook maar te leren, hoe hij zelf moet eten.

Werkelijke ontwikkelingshulp betekent, dat men een ieder de kans geeft op zijn eigen wijze, maar wel met inspanning van al zijn krachten, binnen eigen gemeenschap datgene te verwerven of te verdienen, wat hijzelf meent nodig te hebben. Aan een werkelijke ontwikkelingshulp moeten dan ook eisen worden gesteld, die afwijken van het tot nu toe gebruikelijke.

Je moet de mensen desnoods rustig verder hon er laten lijden, wanneer zij de reden voor die honger zelf veroorzaakt hebben, maar hen gelijktijdig wel de deskundigen, raadslieden en eventueel technische bijstand ter beschikking stellen, wanneer zijzelf die omstandigheden willen veranderen. Wanneer in een bepaald gebied bij herhaling ernstige overstromingen optreden, die door het werk van een waterloopkundige zouden kunnen worden voorkomen, moet je die mensen allereerst een waterloopkundige sturen en vooral niet te veel melkpoeder, ook al is dat politiek aangenaam voor de boterberg.

Indien men stelt, dat Unctad ook nu weer een mislukking is, ben ik het met u eens. Maar wat is daar in feite aan de hand? Daar zitten vele heren, die zelf niet meer weten, wat werkelijke honger is, te praten over de honger en ellende van anderen, waar altans een deel van hen van hoopt te profiteren en waarop zij zich baseren om voordelen te behalen voor henzelf en degenen, die achter hen staan - mogelijk om duidelijk te maken, dat zij daardoor, ondanks de armoede van hun landgenoten, toch werkelijk gerechtigd zijn om nog meer te consumeren.

Hij, die probeert ontwikkelingshulp te krijgen, zoekt meer aanzien en een grotere portie van het inkomen van zijn land. Degene, die ontwikkelingshulp verleent, zoekt hierdoor goede handelsrelaties, aanzien e.d. te verkrijgen, door het geld van de gemeenschap, die hij vertegenwoordigt, uit te delen, zonder hen zelfs maar te vragen, of zij het daarmee eens kunnen zijn. Iedereen bij de Unctad hoopt er ook zelf beter van te worden. Eerst wanneer men zich voornamelijk af zou gaan vragen, hoe men degenen, die het nodig hebben, werkelijk helpen kan en dit op basis van wederkerigheid, want ook de ontwikkelingslanden hebben veel te bieden aan de z.g. beschaafde wereld, zou men kunnen komen tot een gemeenschappelijke groei in plaats van een ontwikkelingshulp, die ongelijkheid alleen maar nadrukkelijker stelt. Samenwerking, dat heeft de wereld nodig, niet voor een groei van de economie, maar voor een toename van wederzijds begrip en uitwisseling van geestelijke en andere waarden door voor een ieder de mogelijkheid te geven uit de kennis en kulturele waarden van elk ander gebied zonder meer te putten.

Voeg daar dan nog bij, dat elk regime, dat de vrijheid van een individu beperkt, zonder dat dit individu anderen werkelijke schade heeft berokkend, uitgesloten is.

Voor ruim veertig landen zou dit betekenen, dat alle standen in deze landen zich zonder meer verder kunnen gaan ontwikkelen, zonder dat een van de bestaande standen daarbij opeens en zonder meer alle eigen voorrechten behoeft prijs te geven.

Kennis moet men vrijelijk ter beschikking stellen aan een ieder, die deze begeert en in staat is die kennis op te nemen. Maar dan wel met de verplichting met de verkregen kennis naar eigen land terug te keren en daar een periode, minstens twee maal zolang als de studieduur, aan de ingezetenen zijn specialistische diensten ter beschikking te stellen.

Een laatste kreet: help de mensen te leren, wat zij wensen en leer hen niet alleen, wat u goed voor hen vindt.

Dank u voor uw aandacht. (beide delen bekort)

d.d. 28 mei 1976

-0-0-0-0-0-